

Uchwała Nr 208
Komitetu Monitorującego
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
z dnia ...lutego 2021 roku

w sprawie zmian w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w działaniu M19 - Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność), w poddziałaniach:

19.1 – „Wsparcie przygotowawcze”,

19.2 – „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”,

19.3 – „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania”.

Zgodnie z art. 49 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 uchwała, co następuje:

§ 1.

Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 pozytywnie opiniuje zmiany w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w działaniu M19 - Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność), w poddziałaniach:

1. 19.1 – „Wsparcie przygotowawcze”,
2. 19.2 – „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”,
3. 19.3 – „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania”

- zawarte w załączniku do uchwały.

§ 2.

Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania stosownych zmian w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 będących bezpośrednią konsekwencją procedury dokonania zmian określonych w § 1.

§ 3.

Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania zmian Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 zawartych w załączniku do uchwały, w wyniku uzgodnień z Komisją Europejską.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem przyjęcia.

Przewodniczący
Komitetu Monitorującego Program Rozwoju
Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Działanie	M19 - Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność)
Poddziałanie	19.1 - “Wsparcie przygotowawcze” 19.2 - „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” 19.3 - “Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania”
Typ operacji	-
Strona	681 -708

1. Rodzaj zmiany:

Zmiana opisu działania M19 w części:

8.2.15.2. Ogólny opis działania łącznie z jego logiką interwencji i wkładem w cele szczegółowe oraz cele przekrojowe

Tekst obowiązujący PROW 2014–2020:

(...)

W ramach głównego celu szczegółowego 6B wspierane będą operacje mające na celu:

1. wzmocnienie kapitału społecznego, w tym z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych i wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LSR,
2. zakładanie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości,
3. dywersyfikację źródeł dochodu, w tym tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego tj. infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych w celu udostępniania jej lokalnym producentom (produkty objęte i nieobjęte załącznikiem nr 1 do TFUE),
4. podnoszenie kompetencji osób z obszaru LSR w powiązaniu z zakładaniem działalności gospodarczej, rozwojem przedsiębiorczości lub dywersyfikacją źródeł dochodów, w szczególności rolników i osób długotrwale pozostających bez pracy,
5. podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych a także innowacji,
6. rozwój produktów lokalnych,
7. rozwój rynków zbytu, z wyłączeniem targowisk,
8. zachowanie dziedzictwa lokalnego,
9. rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej,
10. budowy lub przebudowy publicznych dróg gminnych lub powiatowych, które umożliwiają połączenie obiektów użyteczności publicznej, w których świadczone są usługi społeczne, zdrowotne, opiekuńczo-wychowawcze lub edukacyjne dla ludności lokalnej z siecią dróg publicznych, albo skracają dystans lub czas dojazdu do tych obiektów.

(...)

Tekst po zmianach:

(...)

W ramach głównego celu szczegółowego 6B wspierane będą operacje mające na celu:

1. wzmocnienie kapitału społecznego, w tym z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych i wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LSR,
2. zakładanie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości,
3. dywersyfikację źródeł dochodu, w tym tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego tj. infrastruktury służącej przetwarzaniu produktów rolnych w celu udostępniania jej lokalnym producentom (produkty objęte i nieobjęte załącznikiem nr 1 do TFUE),
4. podnoszenie kompetencji osób z obszaru LSR w powiązaniu z zakładaniem działalności gospodarczej, rozwojem przedsiębiorczości lub dywersyfikacją źródeł dochodów, w szczególności rolników i osób długotrwale pozostających bez pracy,
5. podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych a także innowacji,
6. rozwój produktów lokalnych,
7. rozwój rynków zbytu, z wyłączeniem targowisk,
8. zachowanie dziedzictwa lokalnego,
9. rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej,
10. **budowę** lub **przebudowę** publicznych dróg gminnych lub powiatowych, które umożliwiają połączenie obiektów użyteczności publicznej, w których świadczone są usługi społeczne, zdrowotne, opiekuńczo-wychowawcze lub edukacyjne dla ludności lokalnej z siecią dróg publicznych, albo skracają dystans lub czas dojazdu do tych obiektów,
11. **przygotowanie oddolnych koncepcji rozwoju w skali mikro (Smart Village – inteligentna wioska), zwanych dalej „koncepcjami SV”, na obszarach zamieszkałych przez nie więcej niż 20 tys. mieszkańców (lub kilku miejscowości, których łączna liczba mieszkańców nie przekracza 20 tys. mieszkańców), mających na celu wypracowanie efektywnych i niestandardowych rozwiązań miejscowych problemów dzięki innowacyjnemu podejściu, w tym przy użyciu technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepszemu wykorzystaniu wiedzy, z korzyścią dla lokalnej społeczności, m.in. na rzecz poprawy jakości życia, podniesienia jakości usług lokalnych lub bezpieczeństwa, poszanowania środowiska i klimatu oraz problemów dotyczących niedoinwestowania, starzejącego się społeczeństwa, wyludnienia, niewystarczającej ilości miejsc pracy czy przepaści cyfrowej.**

(...)

Rodzaj zmiany:

Zmiana opisu poddziałania 19.2 w części:

8.2.15.3.1.2. Rodzaj wsparcia

Tekst obowiązujący PROW 2014–2020:

Rodzaj wsparcia: dotacje.

Pomoc ma formę refundacji lub płatności zryczałtowanej w zależności od rodzaju operacji. W przypadku operacji polegających na rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej pomoc ma formę płatności zryczałtowanej (premier).

Tekst po zmianach:

Rodzaj wsparcia: dotacje.

Pomoc ma formę refundacji lub płatności zryczałtowanej w zależności od rodzaju operacji. W przypadku operacji polegających na rozpoczęciu prowadzenia działalności gospodarczej pomoc ma formę płatności zryczałtowanej (premię).

W przypadku operacji polegających na przygotowaniu koncepcji SV operacje realizowane są jedynie w formie projektów grantowych, a pomoc ma formę płatności zryczałtowanej (standard scales of unit costs).

Rodzaj zmiany:

Zmiana opisu poddziałania 19.2 w części:

8.2.15.3.1.6. Warunki kwalifikowalności**Tekst obowiązujący PROW 2014–2020:**

Pomoc może być przyznana jeżeli:

- wnioskodawca wykaże doświadczenie lub uzasadni potencjał, lub kwalifikacje, lub prowadzi działalność odpowiednią do realizacji operacji;
- operacja jest uzasadniona ekonomicznie, za wyjątkiem operacji:
  - a) polegającej na nieodpłatnym lub niekomercyjnym udostępnianiu:
    - infrastruktury służącej działalności przetwórczej udostępnianej lokalnym producentom,
    - ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej lub drogowej gwarantującej spójność terytorialną w zakresie włączenia społecznego,
    - obiektów stanowiących dziedzictwo lokalne,
  - b) szkoleniowej,
  - c) promocyjnej w zakresie: turystyki, rekreacji, kultury, dziedzictwa, produktów lokalnych, rynków lokalnych,
  - d) polegającej na kultywowaniu dziedzictwa lokalnego;
- operacja realizowana będzie na nieruchomości będącej własnością wnioskodawcy lub wnioskodawca posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele określone w operacji w czasie jej realizacji oraz przez okres związania celem;
- w przypadku operacji z zakresu tworzenia i funkcjonowania sieci, operacja realizowana jest przez co najmniej 2 partnerów, których działalność jest ukierunkowana na tworzenie krótkich łańcuchów żywnościowych, rynków lokalnych lub usług turystycznych (wsparcie z tego zakresu nie dotyczy tworzenia grup producentów lub tworzenia grup operacyjnych na rzecz innowacji lub wsparcia przygotowawczego dla lokalnych grup działania);

W przypadku wsparcia w zakresie rozwijania działalności gospodarczej, uzyskanie pomocy powyżej 25 000 zł wymaga utworzenia co najmniej jednego miejsca pracy.

W przypadku zakładania działalności gospodarczej zawsze wymagane jest utworzenie przynajmniej 1 miejsca pracy (w tym samozatrudnienie).

(...)

Tekst po zmianach:

Pomoc może być przyznana jeżeli:

- wnioskodawca wykaże doświadczenie lub uzasadni potencjał, lub kwalifikacje, lub prowadzi działalność odpowiednią do realizacji operacji;
- operacja jest uzasadniona ekonomicznie, za wyjątkiem operacji:
  - a) polegającej na nieodpłatnym lub niekomercyjnym udostępnianiu:
    - infrastruktury służącej działalności przetwórczej udostępnianej lokalnym producentom,
    - ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej lub drogowej gwarantującej spójność terytorialną w zakresie włączenia społecznego,
    - obiektów stanowiących dziedzictwo lokalne,
  - b) szkoleniowej,
  - c) promocyjnej w zakresie: turystyki, rekreacji, kultury, dziedzictwa, produktów lokalnych, rynków lokalnych,
  - d) polegającej na kultywowaniu dziedzictwa lokalnego,
  - e) **polegającej na przygotowaniu koncepcji SV;**
    - operacja realizowana będzie na nieruchomości będącej własnością wnioskodawcy lub wnioskodawca posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele określone w operacji w czasie jej realizacji oraz przez okres związania celem;
    - w przypadku operacji z zakresu tworzenia i funkcjonowania sieci, operacja realizowana jest przez co najmniej 2 partnerów, których działalność jest ukierunkowana na tworzenie krótkich łańcuchów żywnościowych, rynków lokalnych lub usług turystycznych (wsparcie z tego zakresu nie dotyczy tworzenia grup producentów lub tworzenia grup operacyjnych na rzecz innowacji lub wsparcia przygotowawczego dla lokalnych grup działania).

W przypadku wsparcia w zakresie rozwijania działalności gospodarczej, uzyskanie pomocy powyżej 25 000 zł wymaga utworzenia co najmniej jednego miejsca pracy.

W przypadku zakładania działalności gospodarczej zawsze wymagane jest utworzenie przynajmniej 1 miejsca pracy (w tym samozatrudnienie).

W przypadku projektu grantowego w zakresie przygotowania koncepcji SV, grant na przygotowanie tych koncepcji może być udzielony grantobiorcy z obszaru objętego tą koncepcją, który zrealizuje zadanie w partnerstwie z co najmniej jednym podmiotem z tego obszaru.

Koncepcja SV obejmuje w szczególności:

- **zapewnienie partycypacyjnego charakteru procesu opracowania koncepcji, tj. udział mieszkańców obszaru w pracach nad koncepcją (aktywne włączenie społeczności do jej przygotowania), w tym przeprowadzenie konsultacji ze społecznością obszaru wyników prac partnerstwa;**
- **uproszczoną analizę SWOT obszaru objętego koncepcją SV;**
- **przedstawienie planu włączenia społeczności w późniejszą ewentualną realizację koncepcji, ze szczególnym uwzględnieniem roli sołtysa w tym procesie;**
- **opracowanie listy projektów, które składać się będą na realizację koncepcji SV, zawierających komponent cyfrowy lub środowiskowy lub klimatyczny.**

Koncepcja SV nie może być sprzeczna z innymi dokumentami strategicznymi dla obszaru, w szczególności z LSR.

Grant na przygotowanie koncepcji SV obejmującej dany obszar w okresie realizacji Programu przysługuje tylko raz. Dany obszar może być objęty tylko jedną koncepcją SV.

Projekty przewidziane w przygotowanej koncepcji będą premiowane w naborach realizowanych przez LGD.

(...)

Rodzaj zmiany:

Zmiana opisu poddziałania 19.2 w części:

8.2.15.3.1.7. Zasady dotyczące kryteriów wyboru

Tekst obowiązujący PROW 2014–2020:

(...)

Premiowane przez LGD będą operacje spełniające w szczególności jedno lub kilka z wymienionych kryteriów:

- innowacyjne;
- przewidujące zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub klimatu;
- generujące nowe miejsca pracy;
- realizowane przez podmioty zakładające działalność, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rolne (lokalny produkt rolny – wytwarzany na obszarze objętym lokalną strategią rozwoju);
- ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy, określonych w LSR.

W przypadku operacji w zakresie infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej lub drogowej gwarantującej spójność terytorialną w zakresie włączenia społecznego, LGD przewidzi w kryteriach wyboru preferencje dla operacji realizowanych w miejscowościach zamieszkałych przez mniej niż 5 tys. mieszkańców.

Tekst po zmianach:

(...)

Premiowane przez LGD będą operacje spełniające w szczególności jedno lub kilka z wymienionych kryteriów:

- innowacyjne;
- **których realizacja w sposób wymierny korzystnie wpłynie na ochronę środowiska lub wykaże pozytywny mierzalny efekt przeciwdziałania zmianie klimatu;**
- generujące nowe miejsca pracy;
- realizowane przez podmioty zakładające działalność, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rolne (lokalny produkt rolny – wytwarzany na obszarze objętym lokalną strategią rozwoju);
- ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb grup defaworyzowanych ze względu na dostęp do rynku pracy, określonych w LSR.

Ponadto w kryteriach wyboru LGD przewidzi preferencje dla operacji:

- 1) **w zakresie infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej lub drogowej gwarantującej spójność terytorialną w zakresie włączenia społecznego, realizowanych w miejscowościach zamieszkałych przez mniej niż 5 tys. mieszkańców;**

- 2) objętych koncepcjami SV, które zostały przygotowane w ramach projektów grantowych zrealizowanych przez LGD.

Przy wyborze grantobiorców w ramach projektów grantowych w zakresie przygotowania koncepcji SV, LGD premiować będzie w szczególności:

- jakość planowanego procesu przygotowania koncepcji SV z uwzględnieniem partycypacyjnego charakteru (udział lokalnej społeczności oraz rola sołtysa w tym procesie);
- liczbę partnerów;
- powiązanie wnioskodawcy z obszarem objętym koncepcją SV;
- potencjał organizacyjny;
- obszary zmarginalizowane, w tym jeśli dotyczy, także obszarów po PGR;
- miejscowości poniżej 5 tys. mieszkańców.

Rodzaj zmiany:

Zmiana opisu poddziałania 19.2 w części:

8.2.15.3.1.8. Kwoty i stawki wsparcia (mające zastosowanie)

Tekst obowiązujący PROW 2014–2020:

Maksymalna kwota pomocy dla danego rodzaju operacji będzie ustalona przez LGD.

Limity pomocy na beneficjentów/grantobiorców:

Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych oraz LGD – maksymalnie 300 000 PLN w okresie realizacji Programu, za wyjątkiem beneficjentów realizujących operacje polegające na utworzeniu inkubatora przetwórstwa lokalnego.

Grantobiorcy – maksymalnie 100 000 PLN. W przypadku podmiotu, który będzie ubiegać się o wsparcie na rzecz sformalizowanej grupy nieposiadającej osobowości prawnej, limit pomocy jest liczony odrębnie na każdą sformalizowaną grupę.

W przypadku jednostek sektora finansów publicznych, wartość realizowanych przez nie samodzielnie grantów nie może przekroczyć 20% danego projektu grantowego. Ograniczenie to nie ma zastosowania w przypadku, gdy sformalizowana grupa nieposiadająca osobowości prawnej realizuje grant we współpracy z jednostką sektora finansów publicznych, która ubiegała się o wsparcie na rzecz tej grupy.

W przypadku realizacji operacji w partnerstwie limit pomocy każdego z partnerów jest pomniejszany proporcjonalnie.

Limity pomocy na operacje:

Limit na operacje – 300 000 PLN kwoty pomocy z wyłączeniem operacji z zakresu rozpoczęcie działalności gospodarczej, tworzenia inkubatorów oraz operacji realizowanych przez jednostki sektora finansów publicznych.

Limit pomocy na utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego - 500 000 PLN kwoty pomocy.

Limit na operację z zakresu rozpoczęcia działalności gospodarczej – 100 000 PLN kwoty pomocy.

Limit na operację własną – 50 000 PLN kwoty pomocy.

Całkowita wartość operacji realizowanych poza projektem grantowym wynosi co najmniej 50 000 PLN.

Całkowita wartość grantu wynosi nie więcej niż 50 000 PLN.

Intensywność pomocy wynosi do 100% kosztów kwalifikowalnych operacji, w zależności od kategorii beneficjenta, rodzaju operacji oraz zapisów LSR.

Pomoc przyznawana w związku z działalnością gospodarczą będzie miała charakter pomocy de minimis.

Tekst po zmianach:

Maksymalna kwota pomocy dla danego rodzaju operacji będzie ustalona przez LGD.

Limity pomocy na beneficjentów/grantobiorców:

Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych oraz LGD – maksymalnie **500 000** PLN w okresie realizacji Programu.

Grantobiorcy – maksymalnie **110 000** PLN. W przypadku podmiotu, który będzie ubiegać się o **powierzenie grantu** na rzecz sformalizowanej grupy nieposiadającej osobowości prawnej, limit jest liczony odrębnie na każdą sformalizowaną grupę.

W przypadku jednostek sektora finansów publicznych, wartość realizowanych przez nie **zadań w ramach projektu grantowego** nie może przekroczyć 20% danego projektu grantowego. Ograniczenie to nie ma zastosowania w przypadku, gdy sformalizowana grupa nieposiadająca osobowości prawnej realizuje **zadanie** we współpracy z jednostką sektora finansów publicznych, która ubiegała się o **grant** na rzecz tej grupy.

W przypadku realizacji operacji w partnerstwie limit pomocy każdego z partnerów jest pomniejszany proporcjonalnie.

Limity pomocy na operacje:

Limit na operacje – **500 000 PLN z wyłączeniem operacji z zakresu rozpoczęcia działalności gospodarczej.**

Limit na operację z zakresu rozpoczęcia działalności gospodarczej – 100 000 PLN.

Limit na projekty grantowe – **300 000 PLN.**

Limit na operację własną – **500 000 PLN.**

Limity wartości operacji:

Całkowita wartość operacji realizowanych poza projektem grantowym wynosi co najmniej 50 000 PLN.

Całkowita wartość operacji realizowanej jako projekt grantowy w zakresie przygotowania koncepcji SV wynosi co najmniej 20 000 PLN.

Całkowita wartość grantu wynosi nie więcej niż 50 000 PLN.

Całkowita wartość grantu na przygotowanie oddolnej koncepcji SV wynosi 4 000 PLN.

Intensywność i charakter pomocy:

Intensywność pomocy wynosi do 100% kosztów kwalifikowalnych operacji, w zależności od kategorii beneficjenta, rodzaju operacji oraz zapisów LSR.

Pomoc przyznawana w związku z działalnością gospodarczą będzie miała charakter pomocy de minimis.

Rodzaj zmiany:

Zmiana opisu poddziałania 19.3 w części:

8.2.15.3.2.11. Informacje dotyczące konkretnej operacji

Tekst obowiązujący PROW 2014–2020:

(...)

W ramach poddziałania prowadzony jest ciągły nabór do wyczerpania środków lecz nie później niż do 31 grudnia 2021.

(...)

Tekst po zmianach:

(...)

W ramach poddziałania prowadzony jest ciągły nabór do wyczerpania środków lecz nie później niż do 31 grudnia 2022.

(...)

Rodzaj zmiany:

Zmiana opisu poddziałania 19.1 w części:

8.2.15.3.4.1. Opis rodzaju operacji

Tekst obowiązujący PROW 2014–2020:

Podnoszenie kompetencji LGD i społeczności lokalnych, szkolenie i tworzenie sieci kontaktów oraz wypracowanie mechanizmów współpracy i włączania lokalnych społeczności w celu przygotowania i wdrożenia LSR.

Tekst po zmianach:

Podnoszenie kompetencji **podmiotów zaangażowanych w tworzenie LSR** i społeczności lokalnych, szkolenie i tworzenie sieci kontaktów oraz wypracowanie mechanizmów współpracy i włączania lokalnych społeczności w celu przygotowania i wdrożenia LSR.

Rodzaj zmiany:

Zmiana opisu poddziałania 19.1 w części:

8.2.15.3.4.4. Beneficjenci

Tekst obowiązujący PROW 2014–2020:

Stowarzyszenie, fundacja lub związek stowarzyszeń, z wyłączeniem stowarzyszeń JST.

Tekst po zmianach:

Stowarzyszenie, z wyłączeniem stowarzyszeń JST, działające na podstawie ustawy Prawo o stowarzyszeniach oraz ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.

Rodzaj zmiany:

Zmiana opisu poddziałania 19.1 w części:

8.2.15.3.4.6. Warunki kwalifikowalności

Tekst obowiązujący PROW 2014–2020:

Pomoc może być przyznana wnioskodawcy, jeżeli:

- obszar objęty jego działalnością, na którym realizowana ma być LSR zamieszkiwany jest przez nie więcej niż 150 000 mieszkańców, jest obszarem wiejskim lub zawiera obszar wiejski i nie jest objęty działalnością innych wnioskodawców wsparcia przygotowawczego PROW;
- obszar wiejski stanowiący lub zawierający się w obszarze objętym działalnością wnioskodawcy, na którym realizowana ma być LSR, składa się z obszaru przynajmniej 2 gmin i zamieszkiwany jest przez nie mniej niż 30 000 mieszkańców;

- wszystkie gminy, na obszarze objętym wnioskiem o przyznanie pomocy ze środków PROW są członkami (partnerami) wnioskodawcy i nie są członkami (partnerami) innych wnioskodawców wsparcia przygotowawczego PROW.
- członkami (partnerami) wnioskodawcy jest przynajmniej po jednym przedstawicielu z każdego sektora (społecznego, gospodarczego i publicznego) z każdej gminy, której obszar objęty jest działalnością wnioskodawcy, na którym realizowana ma być LSR.
- do wniosku o przyznanie pomocy na wsparcie przygotowawcze wnioskodawca załączył koncepcję rozwoju lokalnego obszaru LSR, zawierającą przynajmniej:
  - a) opis obszaru i jego spójności,
  - b) plan włączenia społeczności lokalnej w przygotowanie lokalnej strategii rozwoju, zwanej dalej „LSR” wraz z harmonogramem.

Tekst po zmianach:

Pomoc może być przyznana wnioskodawcy, jeżeli:

- obszar objęty jego działalnością, na którym realizowana ma być LSR zamieszkiwany jest przez nie więcej niż 150 000 mieszkańców, jest obszarem wiejskim lub zawiera obszar wiejski i nie jest objęty działalnością innych wnioskodawców wsparcia przygotowawczego PROW;
- obszar wiejski stanowiący lub zawierający się w obszarze objętym działalnością wnioskodawcy, na którym realizowana ma być LSR, składa się z obszaru przynajmniej 2 gmin i zamieszkiwany jest przez nie mniej niż 30 000 mieszkańców;
- **członkowie (partnerzy) wnioskodawcy nie są oraz nie byli do dnia 31 grudnia 2020 r. członkami (partnerami) innych wnioskodawców wsparcia przygotowawczego PROW; Warunek ten nie dotyczy członkostwa (partnerstwa) gmin;**
- członkami (partnerami) wnioskodawcy jest przynajmniej po jednym przedstawicielu z każdego sektora (społecznego, gospodarczego i publicznego) z każdej gminy, której obszar objęty jest działalnością wnioskodawcy, na którym realizowana ma być LSR;
- do wniosku o przyznanie pomocy na wsparcie przygotowawcze wnioskodawca załączył koncepcję rozwoju lokalnego obszaru LSR, zawierającą przynajmniej:
  1. opis obszaru (**potencjału**) i jego spójności,
  2. plan włączenia społeczności lokalnej w przygotowanie **LSR (uwzględniający różnorodność sposobów komunikacji)** wraz z harmonogramem,
  3. **ukierunkowanie procesu tworzenia LSR na następujące zagadnienia: innowacyjność, cyfryzacja, środowisko i klimat, zmiany demograficzne (starzenie się społeczeństwa, wyludnianie), partnerstwo w realizacji LSR (wspólna realizacja przedsięwzięć/projektów).**

Warunki dotyczące liczby mieszkańców uważa się za spełnione, jeżeli obszar objęty działalnością wnioskodawcy, na którym ma być realizowana LSR w ramach nowej perspektywy finansowej (2021-2027) jest tożsamy z obszarem LSR z okresu 2014-2020.

Rodzaj zmiany:

Zmiana opisu działania w części:

8.2.15.3.4.8. Kwoty i stawki wsparcia (mające zastosowanie)

Tekst obowiązujący PROW 2014–2020:

Kwota pomocy równa jest:

- 110 000 złotych – w przypadku gdy obszar planowany do objęcia LSR jest zamieszkały przez co najmniej 30 000 i mniej niż 60 000 mieszkańców obszaru wiejskiego;
- 132 000 złotych – w przypadku gdy obszar planowany do objęcia LSR jest zamieszkały przez co najmniej 60 000 i mniej niż 100 000 mieszkańców obszaru wiejskiego;
- 154 000 złotych – w przypadku gdy obszar planowany do objęcia LSR jest zamieszkały przez co najmniej 100 000 i nie więcej niż 150 000 mieszkańców obszaru wiejskiego.

Tekst po zmianach :

Kwota pomocy na operacje w ramach pierwszego naboru wniosków o przyznanie pomocy równa jest:

- 110 000 złotych – w przypadku gdy obszar planowany do objęcia LSR jest zamieszkały przez co najmniej 30 000 i mniej niż 60 000 mieszkańców obszaru wiejskiego;
- 132 000 złotych – w przypadku gdy obszar planowany do objęcia LSR jest zamieszkały przez co najmniej 60 000 i mniej niż 100 000 mieszkańców obszaru wiejskiego;
- 154 000 złotych – w przypadku gdy obszar planowany do objęcia LSR jest zamieszkały przez co najmniej 100 000 i nie więcej niż 150 000 mieszkańców obszaru wiejskiego

Kwota pomocy na operacje w ramach kolejnego naboru wniosków o przyznanie pomocy równa jest 95 000 złotych.

2. Przepis, zgodnie z którym będzie dokonana zmiana:

Art. 11 lit. b ppkt (ii) rozporządzenia nr 1305/2013

3. Data konsultacji z Komitetem Monitorującym PROW 2014–2020:

....lutego 2021 r.

4. Uzasadnienie proponowanej zmiany:

Mając na uwadze, że wdrażanie programu siedmioletniego jest przedłużone o kolejne 2 lata, konieczna jest pewna modyfikacja rozwiązań przewidzianych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Podstawową proponowanej zmiany jest wprowadzenie do programu możliwości wparcia przygotowania oddolnych koncepcji rozwoju w skali mikro (Smart Village – inteligentna wioska), zwanych dalej „koncepcjami SV”, na obszarach zamieszkałych przez nie więcej niż 20 tys. mieszkańców (lub kilku miejscowości, których łączna liczba mieszkańców nie przekracza 20 tys. mieszkańców), mających na celu wypracowanie efektywnych i niestandardowych rozwiązań miejscowych problemów dzięki innowacyjnemu podejściu, w tym przy użyciu technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepszemu wykorzystaniu wiedzy, z korzyścią dla lokalnej społeczności, m.in. na rzecz poprawy jakości życia, podniesienia jakości usług lokalnych lub bezpieczeństwa, poszanowania środowiska i klimatu oraz problemów dotyczących niedoinwestowania, starzejącego się społeczeństwa, wyludnienia, niewystarczającej ilości miejsc pracy czy przepaści cyfrowej.

Do instytucji zarządzającej docierają sygnały od lokalnych grup działania (LGD) o potrzebie wdrożenia tego narzędzia rozwoju obszarów wiejskich. W celu weryfikacji faktycznej gotowości lokalnych społeczności do wdrożenia tego rozwiązania proponuje się wdrożenie pilotażu, polegającego na umożliwieniu udzielenia wsparcia na przygotowanie koncepcji SV. W tym celu

dokonano analizy kosztów przygotowania koncepcji SV, w wyniku której określona została wysokość stawki na przygotowanie koncepcji SV na poziomie 4 000 PLN. Kwota ta została określona na podstawie danych zebranych z samorządów województw dotyczących kosztów przygotowania planów odnowy miejscowości, realizowanych w ramach działania 313 „Odnowa i rozwój wsi” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, które zakresem pracy oraz poniesionych kosztów zbliżone są do zakresu oraz kosztów niezbędnych do stworzenia koncepcji SV. Otrzymana w ten sposób kwota została dodatkowo zrewidowana o wskaźnik inflacji.

Mając na uwadze stosunkowo niską kwotę potrzebnego wsparcia w tym zakresie oraz zadania LGD w zakresie aktywizacji lokalnych społeczności, przewiduje się wdrożenie tego wsparcia w formule projektów grantowych. Rozwiązanie takie w znaczący sposób uprości proces dokonywania wyboru grantobiorców przez LGD, gdyż nie będzie konieczne szacowanie wysokości wartości każdego zadania w ramach projektu grantowego w zakresie przygotowania koncepcji SV. Także rozliczanie realizacji zadania i przekazanie przez LGD grantów poszczególnym grantobiorcom, dzięki zastosowaniu standardowej stawki będzie znacząco uproszczone. W konsekwencji pomoc w tym zakresie udzielana będzie LGD w formie standardowych stawek jednostkowych i będzie iloczynem standardowej kwoty dla jednego grantu i liczby grantów objętych projektem grantowym.

Takie rozwiązanie pozwoli także LGD zintensyfikować prace animacyjne społeczności w skali mikro, ugruntować rolę lokalnego lidera, który dedykuje środki strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR) na cele tych najmniejszych społeczności, upodmiotowić LGD poprzez możliwość przeprowadzenia wyboru grantobiorców do przygotowania koncepcji SV oraz uchroni podmioty wdrażające (samorządy województw) przed nadmierną liczbą wniosków o przyznanie pomocy na bardzo niskie kwoty (których obsługa bywa droższa niż nominalna wartość pomocy nimi objętej). Dodatkowo projekty określone w przygotowanych koncepcjach SV, powstających w wyniku udzielonych grantów, stanowiąc będą doskonały punkt wyjścia do prac z lokalnymi społecznościami nad kształtem LSR na lata 2023-2027.

Poza możliwością uzyskania środków na przygotowanie koncepcji SV, dodatkową zachętą dla lokalnych społeczności do przygotowania tych koncepcji jest wprowadzenie zobowiązania dla LGD do premiowania w organizowanych naborach wniosków, tych operacji, które są objęte tymi koncepcjami (projekty, które składać się będą na realizację koncepcji SV). Ma to niebagatelne znaczenie, gdyż nie przewiduje się zapewnienia dodatkowych środków na realizację tych koncepcji, a jedynie pilotaż dotyczący ich przygotowania.

W celu wdrożenia tego rozwiązania proponuje się wprowadzenie pewnych odstępstw we wdrażaniu projektów grantowych, w celu dostosowania ich do specyfiki zakresu przygotowania koncepcji SV. Przewiduje się obniżenie wymagań dotyczących całkowitej wartości operacji realizowanej jako projekt grantowy w zakresie przygotowania koncepcji SV. Proponuje się obniżenie tej wartości z 50 000 PLN do 20 000 PLN, co stanowić będzie równowartość przygotowania 5 koncepcji SV. Ponadto, wprowadza się wymóg realizacji zadania polegającego na przygotowaniu koncepcji w partnerstwie z co najmniej jednym podmiotem z obszaru objętego tą koncepcją.

Mając na uwadze konieczność zapewnienia określonej jakości wspieranych koncepcji SV, przewidziano także zestaw dedykowanych kryteriów wyboru grantobiorców do realizacji zadań w ramach projektu grantowego w zakresie przygotowania koncepcji SV.

Wyniki pilotażu, tj. stopień zainteresowania lokalnych społeczności oraz LGD tym instrumentem, będą brane pod uwagę w procesie programowania wsparcia w tym zakresie w latach 2023-2027.

Ponadto z uwagi na aktualne wyzwania stojące przed państwami członkowskimi w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu celowe jest doprecyzowanie kryteriów wyboru operacji dotyczących stosowania rozwiązań w zakresie ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu. Celem zmiany brzmienia kryterium jest nie tylko zwiększenie wrażliwości

i dbałości o środowisko i klimat, ale zapewnienie wymiernego efektu zastosowania rozwiązań ekologicznych.

Powyższe zmiany mają na celu pobudzenie aktywności mieszkańców wsi w zakresie oddolnego zarządzania przyszłością obszaru na którym żyją, z dbałością o aspekty związane z zachowaniem lokalnych zasobów, w tym zasobu jakim jest relatywnie czyste środowisko.

Zwiększenie maksymalnych kwot pomocy na operacje (przy jednoczesnym niezmiennianiu limitu na projekty grantowe) oraz limitów wsparcia na beneficjenta/grantobiorcę ma na celu umożliwienie realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w ramach LSR mimo niecodziennego wzrostu cen produktów i usług, trudnej sytuacji ekonomicznej niemal wszystkich podmiotów objętych LSR, co powoduje częstokroć ich wycofanie z planów inwestycyjnych, a pośrednio zahamowanie rozwoju lokalnego. Zmiana ma też na celu umożliwienie realizacji nowego zakresu wsparcia w ramach LSR jakim jest przygotowanie koncepcji SV, a także zapewnienie zwiększonego finansowania m.in. operacji, których realizacja w sposób wymierny korzystnie wpłynie na ochronę środowiska lub wykaże pozytywny mierzalny efekt przeciwdziałania zmianie klimatu.

Dodatkowo, podniesienie limitu na operację własną LGD do 500 000 PLN, pozwoli LGD na realizację projektów większej skali niż dotychczas. Jest to pożądane m.in. w związku z wycofywaniem się (z powodu trudnej sytuacji ekonomicznej i kryzysu gospodarczego będącego następstwem epidemii SARS-CoV-2) potencjalnych wnioskodawców z realizacji projektów, które są kluczowe dla realizacji LSR. Dzięki takiemu rozwiązaniu LGD będzie miała możliwość wypełnienia tej „luki” jaka powstaje w realizacji LSR. Dodatkowym zagrożeniem w tym zakresie może być wycofanie się potencjalnych beneficjentów z realizacji operacji o wymiarze społecznym i aktywizacyjnym ze względu na zagrożenie epidemiczne, w związku z tym konieczne są zachęty do kontynuacji tych działań.

Zmiana w części dotyczącej poddziałania „Wsparcie przygotowawcze” jest konieczna ze względu na wydłużenie okresu wdrażania Programu, przy jednoczesnym klasycznym siedmioletnim okresie trwania programów finansowanych z funduszy innych niż EFRROW, które mogą współfinansować Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS). Projektowane przepisy przejściowe przewidują możliwość uruchomienia wsparcia przygotowawczego w odniesieniu do LSR wdrażanych w kolejnej perspektywie oraz wybór tych LSR do finansowania już w ramach wydłużonego PROW 2014-2020. Mając na uwadze LSR wielofunduszowe oraz możliwość finansowania wsparcia przygotowawczego tych LSR z EFRROW należy dążyć do jak najszybszego uruchomienia wsparcia przygotowawczego. Zakłada się uruchomienie wsparcia przygotowawczego w pierwszej połowie roku 2022, natomiast wybór LSR na rok 2023. W przypadku RLKS wielofunduszowego, wstrzymanie się z wypłatą wsparcia przygotowawczego do czasu zatwierdzenia Planu Strategicznego na lata 2023 – 2027, oznaczałoby zbyt duże opóźnienie we wdrażaniu tego Planu. Natomiast przyjęcie proponowanego rozwiązania pozwala przyspieszyć rozpoczęcie wdrażania strategii wielofunduszowych, z minimalnym opóźnieniem w zakresie wdrożenia komponentu rolnego względem pozostałych funduszy.

Adresatem wsparcia przygotowawczego na następny okres programowania są nie tylko istniejące LGD, lecz także inne stowarzyszenia, które swoją strukturę dostosowały do realizacji zadań lokalnych grup działania (działają również w oparciu o art. 4 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2019 r. poz. 1167)) tzn. ich skład przewiduje możliwość członkostwa osób prawnych, utworzenie dodatkowego organu stowarzyszenia odpowiedzialnego za podejmowanie decyzji w sprawie wyboru operacji do finansowania (rada) oraz sprawowanie nadzoru nad działalnością tego stowarzyszenia przez marszałka województwa. Z uwagi na dość długi proces rejestracji stowarzyszenia działającego na podstawie zarówno ustawy Prawo o stowarzyszeniach, jak i na podstawie ustawy o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności, przewiduje się akceptowanie na etapie składania wniosków o wsparcie, by wnioskodawcą było także stowarzyszenie, którego proces rejestracji z różnych powodów nie zależnych od tego podmiotu nie zakończył jeszcze rejestracji. Proces ten musi być jednak zakończony pomyślnie przed przyznaniem wsparcia.

Uchwała przewiduje rezygnację z warunku, iż „wszystkie gminy, na obszarze objętym wnioskiem o przyznanie pomocy ze środków PROW są członkami (partnerami) wnioskodawcy i nie są członkami (partnerami) innych wnioskodawców wsparcia przygotowawczego PROW”. Podyktowane jest to potrzebą stworzenia konkurencyjnych warunków powstawania LSR, w tym LSR tworzonych przez nowe partnerstwa, niezwiązane dotychczasowymi stosunkami z lokalnymi władzami. W skład takich partnerstw w szczególności mogłyby wchodzić lokalne organizacje, w tym koła gospodyń wiejskich. Dotychczasowe wymagania, które trzeba było spełnić podczas ubiegania się o wsparcie przygotowawcze, ograniczały możliwość ubiegania się o to wsparcie przez nowo zawiązane partnerstwo, jeżeli nie miało poparcia przedstawicieli władz gmin, których obszar miałby być objęty LSR. Rezygnacja z powyższego warunku zyskuje dodatkowo na znaczeniu, ponieważ rozważa się na etapie konkursu na wybór LSR rezygnację z obowiązkowego członkostwa w LGD gminy, jako osoby prawnej.

Z kolei nowe brzmienie tego warunku, odnoszące się do pozostałych partnerów/członków LGD, ogranicza sztuczne tworzenie konkurencji LGD obecnie realizujących LSR, poprzez tworzenie nowych podmiotów z części jej członków.

Wzmocnienie zasad konkurencyjności na etapie tworzenia LSR powinno w sposób wymierny przełożyć się na jakość przedkładanych projektów. Troska o jakość produktów będących wynikiem wsparcia przygotowawczego skłania także do określenia dodatkowych warunków dostępu do tego wsparcia. W tym celu wprowadzono wymaganie, aby na etapie ubiegania się o przyznanie wsparcia przygotowawczego wnioskodawca we wstępnej koncepcji dokumentu wykazał potencjał i spójność obszaru objętego tą koncepcją, odniósł się do takich zagadnień jak: innowacyjność, cyfryzacja, środowisko i klimat, zmiany demograficzne (starzenie się społeczeństwa, wyludnianie), partnerstwo w realizacji LSR (wspólna realizacja przedsięwzięć/projektów). Nie ulega natomiast zmianie warunek dotyczący opisu obszaru (potencjału) i jego spójności, a także sporządzenia planu włączenia społeczności lokalnej w przygotowanie LSR, w tym różnorodność kanałów komunikowania się ze społecznością (różnorodność sposobów komunikacji), a także konieczność sporządzenia harmonogramu przebiegu tego procesu.

Nie ulegnie również zmianie warunek wypłaty ostatniej raty pomocy w ramach wsparcia przygotowawczego, który stanowi, że wraz z tym wnioskiem należy złożyć projekt LSR spełniający kryteria dostępu do wyboru LSR.

Zakres wsparcia przygotowawczego, które zostanie udzielone w ramach drugiego naboru na stworzenie nowych LSR, ulegnie zmianie z uwagi na inną sytuację wynikającą z nadchodzącego okresu przejściowego i wydłużenie realizacji PROW 2014-2020. W obecnej perspektywie realizacji PROW, LGD realizujące LSR będą miały wydłużony okres realizacji strategii, co pociąga za sobą przekazanie im dodatkowych środków na poddziałanie 19.2 oraz zwiększenie środków na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji, które pozwolą LGD w sposób płynny finansować koszty związane z wykonywaniem swoich zadań, w tym utrzymanie biura oraz pracowników w nim zatrudnionych. W ramach wsparcia przygotowawczego nie ma więc konieczności dodatkowego finansowania kosztów związanych z utrzymaniem biura LGD, jak to miało miejsce w przypadku wsparcia przygotowawczego na początku okresu PROW 2014-2020, gdzie wsparcie ze środków działania 431 Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja w ramach PROW 2004-2013 nie pozwalało na pokrycie kosztów funkcjonowania biura LGD, w tym utrzymania potencjału zasobów ludzkich w trakcie luki czasowej, jaka powstała pomiędzy zakończeniem wdrażania PROW 2007-2013, a rozpoczęciem wdrażania 2014-2020. W przypadku nowopowstałych stowarzyszeń, które nie realizują LSR w obecnej perspektywie, a dopiero będą prowadzić prace nad przygotowaniem strategii dla danego obszaru, na tym etapie nie ma potrzeby organizacji i prowadzenia biura służącego obsłudze beneficjentów wsparcia ze środków LSR, a co za tym idzie stowarzyszenia te nie będą miały potrzeby ponoszenia takich kosztów. Zatem także w tym przypadku nie ma potrzeby, aby wsparcie przygotowawcze obejmowało tego typu koszty. W ramach wsparcia przygotowawczego na stworzenie projektu LSR na nadchodzący nowy okres programowania uwzględniono koszty

aktywizacji społeczności lokalnej, co pozwoli w sposób kompleksowy na przygotowanie nowych LSR z udziałem lokalnej społeczności. W związku z powyższym na podstawie przeprowadzonej analizy określona została jedna stawka pomocy w wysokości 95 tys. zł ustalona w oparciu o dane historyczne dotyczące kosztów aktywizacji z uwzględnieniem inflacji, z założeniem, że wsparcie to ma zostać udzielone na okres 12 miesięcy (a nie 9 miesięcy, jak miało to miejsce w ramach pierwszego naboru).

Mając powyższe na uwadze, wsparcie projektowane w ramach działania M19 - Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny kierowany przez społeczność) służy m.in. **odbudowie po kryzysie w następstwie COVID**, które będzie synergiczne:

- ze „Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” - w zakresie realizacji działań rozwojowych w sposób społecznie i terytorialnie zrównoważony wynikający z nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych,
- ze „Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030” (SZRWRiR 2030), której celem jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego,
- z inwestycjami projektowanymi w ramach krajowego **Planu Strategicznego WPR na lata 2023–2027**.

Zakres proponowanych zmian jest również odpowiedzią na wybrane **zalecenia Rady UE dla państw członkowskich (Country Specific Recommendations – CSRS) z lat 2019–2020** oraz jest związany z transformacją klimatyczną i cyfrową. W przypadku zaleceń Rady UE dla Polski **na 2019 r.** przedmiotowe zmiany są odpowiedzią na następujące zagadnienia:

- zwiększenia uczestnictwa w rynku pracy,
- wspieranie wysokiej jakości edukacji i rozwijanie umiejętności,
- wzmocnienie innowacyjności gospodarki,
- inwestycje (innowacje, infrastruktura energetyczna i cyfrowa, czysta energia).

W przypadku zaleceń Rady UE dla Polski **na 2020 r.** przedmiotowe zmiany są odpowiedzią na następujące zagadnienia:

- podnoszenie umiejętności cyfrowych (przedsiębiorstwa, administracja),
- inwestycje wspierające odbudowę gospodarki (zielona i cyfrowa transformacja, infrastruktura cyfrowa, czyste i wydajne wytwarzanie i wykorzystanie energii, zrównoważony transport).

Z kolei w „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030”, która jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich państwa w perspektywie do 2030 r., przedmiotowe zmiany wpisują się przede wszystkim w następujące **cele szczegółowe**:

- poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska,
- rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa.

5. Oczekiwany efekt wprowadzenia zmiany:

Zmiana spowoduje:

- 1) zwiększenie liczby zrealizowanych operacji, które w sposób wymierny przyczyniają się do ochrony środowiska i przeciwdziałania zmianom klimatu;
- 2) wzrost zainteresowania udziałem w procesach oddolnych form zarządzania lokalnymi zasobami na zamieszkanym obszarze przez przygotowanie koncepcji SV;

- 3) usprawnienie wdrażania LSR mimo trudnych warunków ekonomicznych i epidemicznych;
- 4) szybkie rozpoczęcie przygotowań nowego okresu programowania, mimo wydłużenia okresu, w którym LGD koncentrują się na organizowaniu naborów wniosków i pełnej realizacji obecnie wdrażanych LSR (wydłużenie programu).

6. Wpływ zmiany na wskaźniki:

Nie dotyczy

7. Wpływ na Umowę Partnerstwa:

Nie dotyczy

8. Powiązanie z Umową Partnerstwa:

Nie dotyczy